

Csapatszerepek

A csapatszerep egy olyan funkció, pozíció vagy feladat megnevezése, amelyet a csapattag egy munkacsoporton belül kapott, vagy amely a csapaton belüli csoportdinamika eredményeként alakult ki.

Szerepek a csapatban

A konfrontációs fázisban a szerepek ellenőrzése és kiosztása történik. A szerepek a személyiségen, a hajlamokon és a csoport összetételén alapulnak. Előfordul, hogy egy egyénnek több szerepe is van. Az is előfordulhat, hogy egy szerepkör betöltésére van szükség, hogy betöltsön egy hiányt.

A szerepek Belbin szerint

Belbin^[1] szerint a csapatok akkor működnek hatékonyan, ha különböző heterogén személyiség- és szereptípusokból állnak össze, ahol osztályozásában három fő orientációt különböztet meg, amelyek mindegyike viszont a kilenc csapatszerepből hármat foglal magába:

- **3 cselekvésorientált szerepek:** Tevékenységet végző (alakító), megvalósító (végrehajtó), perfekcionista (kiteljesítő)
- **3 kommunikáció-orientált szerep:** Koordinátor (Koordinátor), Csapatmunkás (Csapatmunkás), Erőforrás-vizsgáló (Erőforrás-vizsgáló)
- **3 tudásorientált szerepkör:** Innovátor/felfedező (terv), Megfigyelő (Monitor Evaluator), Szakértő (Specialist)

Csapatszerepek Belbin szerint

Beitrag	Charakteristika
Ideen einbringen	unorthodoxes Denken
Kontakte	kommunikativ, extrovertiert
Entscheidungsprozesse	selbstsicher, vertrauenswürdig
Schwächen zu überwinden	dynamisch, arbeitet gut unter Druck
Wachstum auf Machbarkeit	nüchtern, strategisch, kritisch
Vermeidung Reibungsverluste	kooperativ, diplomatisch
Umsetzung der Tat um	diszipliniert, verlässlich, zuverlässig
Stabile Ergebnisse sichern	gewissenhaft, pünktlich
Umfeld u. Information	selbstbezogen, engagiert, Feedback zählt

Az újító/feltaláló (Plant)

- **Jellemzők:** A feltaláló introvertált, kreatív, fantáziadús és szokatlan gondolkodásmóddal rendelkezik. Új ötleteket és stratégiákat hoz a vitába, és alternatív megoldásokat keres.
- **Erősségek:** Különleges képességei elsősorban a nehéz problémák megoldásának megtalálásában rejlenek.
- **Gyengeségei:** Hajlamos figyelmen kívül hagyni a részleteket és a jelentéktelenségeket, ami gondatlan hibákat eredményez. Emellett nehezen bírálható.
- **Alkalmazási terület:** A feltalálóknak a magas problémamegoldó képességére és az új stratégiák kidolgozására való képességére kell koncentrálniuk, miközben figyelembe veszik a csapat többi tagjának ötleteit is.

Az erőforrás Nyomozó

- **Jellemzők:** A forráskutató extrovertált, lelkes és kommunikatív. Gyorsan barátkozik, szociális és társaságkedvelő.
- **Erősségek:** Könnyen teremt és hasznosít hasznos kapcsolatokat a csapaton kívüli forrásokkal. Ezenkívül új lehetőségeket és alternatív megoldásokat talál.
- **Gyengeségei:** A gyengeségek: A váltók gyakran túlságosan optimisták, és a kezdeti lelkesedés után könnyen elveszítik az érdeklődésüket. Hajlamosak továbbá irreleváns ügyekkel foglalkozni, ezért elkalandoznak az alaptémától.
- **Alkalmazási terület:** Az úttörőknek intenzíven kell ápolniuk a csapaton kívüli világgal való kapcsolatokat, és az így talált forrásokat intenzíven kell felhasználniuk az ötletek felkutatására.

A koordinátor/integrátor (társszervező)

- **Jellemzők:** A koordinátor magabiztos, határozott, kommunikatív és jó hallgatóság. Koordinálja a munkafolyamatot, célokat és prioritásokat határoz meg, felismeri a releváns problémákat, és a

feladatokat azokra a kollégákra bízva, akik a legmegfelelőbbek azok megoldására. Biztosítja a külső célok és határidők betartását.

- **Gyengeségek:** Kollégái gyakran manipulatívnak érezhetik. Ez ahhoz vezethet, hogy elhatárolódnak a koordinátortól, különösen személyes szinten. Ezt az érzést erősíti, hogy hajlamos a személyes feladatok delegálására is.
- **Alkalmazási terület:** A koordinátor tulajdonságaival rendelkező személyek különösen alkalmasak csoportvezetőként, akiknek a szakterületek koordinálása és elosztása a feladataik közé kell, hogy tartozzon.

Az alakító

- **Jellemzők:** Elutasítja a homályos és pontatlan információkat és kijelentéseket, és a lényegi, alapvető problémákra koncentrálnak.
- **Erősségek:** Kihívja kollégáit és gyorsan felelősséget vállal. Részcélokat fogalmaz meg, struktúrákat keres, gyors döntéshozatalt biztosít, és gondoskodik a feladatok azonnali elvégzéséről.
- **Gyengeségek:** Az alakítók hajlamosak provokatívak lenni, és könnyen vitába keverednek a csapattársaikkal, de nem haragtartóak. Arrogánsnak tartják őket, különösen a csapaton kívüli megfigyelők. Hektikus viselkedésükkel nyugtalanságot is okoznak a csapatban.
- **Alkalmazási terület:** A tettesek egy egyenrangú csapatban érzik magukat a legjobban. Amint vezetői pozíciót kell betölteniük, fokozott ellenőrzésre és koordinációra van szükség, ami különösen ettől a szereptípustól nagyfokú önfegyelmet követel meg. A koncentráció és az erősségek kihasználása itt is hasznos.

The Observer (Monitor Evaluator)

- **Jellemzők:** A megfigyelő józan, stratégiai és elemző. Távolról jó áttekintést kap, inkább befelé forduló, és ritkán szólal meg kérdés nélkül.
- **Erősségei:** A megfigyelő a megfigyelésben részt vevő személyiség: A megfigyelő-értékelő minden releváns lehetőséget mérlegel, és jó ítéletképeséggel rendelkezik.
- **Gyengeségek:** A lelkesedés hiánya miatt nehezen tud másokat motiválni, kritika után hajlamos teljesen elveszíteni az érdeklődését, és a csapattársak tapintatlannak és lekezelőnek érezhetik.
- **Alkalmazási terület:** A megfigyelőnek ügyelnie kell arra, hogy véleményét meghallgassák. Ezt úgy érheti el, ha megpróbál kevésbé cinikus és szkeptikus lenni.

A csapatmunkás/csapatjátékos (Teamworker)

- **Jellemzők:** A csapatmunkások szimpatikusak, népszerűek, kommunikatívok, diplomatikusak és gyakran ismerik kollégáik magánéletét.
- **Erősségek:** Biztosítják a kellemes munkahelyi légkört és a harmóniát, ezért a csapat "szociális lelkeként" is jellemezhetjük őket. A csapatmunkások kerülnek a rivalizálást, és képesek még az

introvertált kollégákat is aktívabb részvételre motiválni.

- **Gyengeségek:** Kritikus helyzetekben határozatlanok, és hajlamosak arra, hogy a döntéseket másokra bizzák.
- **Alkalmazási terület:** A csapatmunkások jelenléte különösen fontos a konfliktushelyzetekben, mivel diplomáciai képességeikkel képesek feloldani a nézeteltéréseket. Gyakran segítenek a háttérben, és felelősek a szociális szolgáltatásokhoz való hozzájárulásért.

A végrehajtó

- **Jellemzők:** A végrehajtó megbízható, konzervatív és fegyelmezett. Hatékonyan, szisztematikusan és módszeresen dolgozik.
- **Erősségek:** A végrehajtók az elképzeléseket megvalósítható munkatervvé alakítják, stabil struktúrákat igényelnek, ezért azok kiépítésén is dolgoznak.
- **Gyengeségek:** Kritikusan viszonyulnak a környezeti változásokhoz, és gyakran rugalmatlanul reagálnak az új megoldási javaslatokra.
- **Alkalmazási terület:** A végrehajtók feladata a világos cél, a gyakorlati megközelítések meghatározása és az eljárás strukturálása.

A maximalista (Completer)

- **Jellemzők:** A Teljesítő perfekcionista, pontos, megbízható és szorongó.
- **Erősségek:** Kerüli a hibákat, gondoskodik a határidők pontos betartásáról és odafigyel a részletekre.
- **Gyengeségek:** Attól való félelmében, hogy valamit figyelmen kívül hagy, inkább személyesen ellenőriz és irányít, minthogy delegáljon. Gyakran túlságosan ideges és túl precíz, ami miatt elveszítheti a fonalat.
- **Alkalmazási terület:** A kitöltők fontos hozzájárulást nyújtanak, amikor a csapatban fennáll a veszély, hogy túl felületesen dolgozik, vagy nem tartja be a határidőket.

The Specialist (Specialist) - hozzáadott karakter Belbin-től

- **Jellemzők:** A specialista önközpontú, elkötelezett és a téma technikai/szakmai részére összpontosít. Kiterjedt szaktudással, háttérinformációkkal és készségekkel rendelkezik, amelyek a csapat többi tagjának hiányoznak.
- **Erősségek:** Általános megállapításokat fordít le a szakmailag helyes kifejezésekre, és szakmailag hozzájárul az adott témához.
- **Gyengeségek:** A szakemberek hajlamosak elveszni a technikai részletekben, és ezért csak tájékoztató jellegű hozzászólásokat tesznek.
- **Alkalmazási terület:** A szakember feladata a csapatban lévő információhiányok pótlása és a szükséges szakértelemmel való hozzájárulás.

Hivatkozások

[1] <http://www.belbin.com/rte.asp?id=8>